

**A Kúria**  
**mint felülvizsgálati bíróság**  
**ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.III.20.259/2022/4.

**A tanács tagjai:** Dr. Döme Attila a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

**A felperes:** felperes neve

**A felperes képviselője:**

Dr. Szijj Ferenc ügyvéd

**Az alperesek:** I. rendű

II. rendű

III. rendű

IV. rendű

**Az alperesek képviselői:**

Torda Csabáné dr. ügyvéd I. rendű

Dr. Konnáth Attila ügyvéd III. rendű

**A per tárgya:** bűncselekménnyel okozott kár megtérítése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** I. rendű alperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:**

Tatabányai Törvényszék 1.Pf.20.118/2021/11.

**Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:**

Tatai Járásbíróság 3.P.20.082/2020/41.

## **Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.016.000 (egymillió-tizenhatezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

## **Indokolás**

### **A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás**

[1] A felperes mint vevő és a N-W Kft. mint eladó között 2014. február 14. napján gépjármű-adásvételi szerződés jött létre. A szerződés alapján a felperes megszerezte a gépjármű (a továbbiakban: gépjármű) tulajdonjogát 8.000.000 forint vételár ellenében. A gépjárműnek a szerződésben rögzített alvázszáma volt. A felperes a vételárat teljes egészében megfizette.

[2] A Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányság 2014. június 10. napján a gépjárművet lefoglalta. A felperes e büntetőeljárásból szerzett tudomást arról, hogy az általa megvásárolt gépjármű bűncselekmény elkövetéséből származott, és hogy annak alvázszámát ismeretlen elkövetők jogellenesen módosították, az eredeti alvázszám volt. A nyomozó hatóság 2014. szeptember 11. napján az addig bűnjelként kezelt gépjármű lefoglalását megszüntette, és kiadni rendelte a VV GmbH részére. A felperes a gépjármű lefoglalásának megszüntetését és harmadik személynek történt kiadását követően az általa kifizetett vételárat nem kapta vissza.

[3] Az eredetileg alvázszámú gépjárművet 2013. szeptember 17. napján ismeretlen elkövető B-ben tulajdonította el. A IV. rendű alperes a lopott gépjárművet egy szlovák állampolgártól szerezte meg anyagi haszonszerzés végett. Tisztában volt azzal, hogy a gépjármű bűncselekményből származik, és hogy az alvázszámot ismeretlen személyek megváltoztatták.

[4] A IV. rendű alperes közreműködésével a gépjárművet a N-W Kft. vásárolta meg, az ténylegesen a IV. rendű alperes birtokában maradt, majd rövid használatot követően a III. rendű alperesnek adta át magyarországi forgalomba helyezés és eladás céljából. A III. rendű alperes az átvételkor tisztában volt azzal, hogy a gépjármű lopásból származik.

[5] A III. rendű alperes által megbízott ismeretlen személy 2013. december 16. napján a Pest Megyei Kormányhivatal Közlekedési Felügyelőség vizsgaállomásán a gépjármű magyarországi forgalomba helyezését engedélyezte valótlan tartalmú adásvételi szerződések és egy hamis szlovák forgalmi engedély felhasználása alapján, amelyeket a III. rendű alperes bocsátott a hatóság rendelkezésére. Ezen okiratok alapján a gépjárművet 2013. december 17. napján forgalmi rendszámmal látták el, és a gépjármű-nyilvántartásba – a hamis alvázszámmal együtt – a N-W Kft.-t jegyezték be tulajdonosként.

[6] A gépjármű eredetiségvizsgálata során a III. rendű alperes rábírására – az I. rendű alperes eredetiségvizsgáló állomásán – a II. rendű alperes nem végezte el teljeskörűen az alvázszám jogosulatlan megváltoztatásának feltárásához szükséges vizsgálatokat, az alvázszámot fedő festékréteget nem mosta le szerves oldószerrel, majd valótlan tartalmú eredetiségvizsgálati igazolást állított ki, amely szerint a gépjármű egyedi azonosító jelei eredetiek. A II. rendű alperes a vizsgálatok elvégzésekor műszaki vizsgabiztosként és az I. rendű alperes munkavállalójaként járt el.

[7] A felperes mindezeket követően kötötte meg a N-W Kft.-vel az adásvételi szerződést úgy, hogy nem volt tudomása arról, a gépjármű lopásból származik, és arról sem, hogy annak alvázszámát jogellenesen megváltoztatták.

[8] Többek között ezen cselekmények miatt a Tatabányai Járásbíróság 2018. augusztus 27. napján meghozott ítéletével megállapította a IV. rendű alperes bűnösségét 1 rb. folytatólagosan elkövetett orgazdaság büntetében, 2 rb. közokirat-hamisítás büntetében mint bűnsegéd és 3 rb. egyedi azonosító jellel visszaélés büntetében, a II.r. alperes bűnösségét 3 rb. közokirat-hamisítás büntetében mint bűnsegéd. Az ítélet a II. rendű alperes vonatkozásában 2018. szeptember 11. napján jogerőre emelkedett és végrehajthatóvá vált.

[9] A folyamatban volt büntetőeljárásban a felperes 2018. szeptember 19. napján kelt és a bíróságra 2018. szeptember 21. napján érkezett beadványában kérte az ítélet egy példányának megküldését. A Tatabányai Járásbíróság 2018. október 10. napján kelt 86. számú végzésével felhívta a felperest, hogy igazolja érdekeltségét. A felperes 2018. október 17. napján benyújtott iratában hivatkozott arra, hogy az ügy sértettje, ezáltal igazolta az érdekeltségét.

[10] A felperes 2019. március 20. napján kelt és a Tatabányai Járásbíróságra 2019. március 25. napján érkezett beadványában a II. rendű alperessel szemben hozott ítélet kiadását kérte. A Tatabányai Járásbíróság 2019. április 4. napján kelt végzésében arról tájékoztatta, hogy az ügy még nem fejeződött be, erre tekintettel jogerős ítéletet nem tud küldeni, majd 2019. november 25. napján a 108. számú végzésével megküldte a számú jogerős ítélet egy-egy kiadmányát. Ezeket a felperes 2019. december 4. napján vette át.

[11] A felperes 2015. április 8. napján kelt iratban felhívta az I. rendű alperest 8.000.000 forint kár megtérítésére, hivatkozva a Ptk. 6:142. és 6:144. §-ára. Az I. rendű alperes 2015. április 16. napján kelt irattal a felperes kártérítésre vonatkozó igényét elutasította. A felperes 2020. január 30. napjával keltezetten fizetési felszólítást küldött az alpereseknek, amelyben

8.000.000 forint és kamatai megfizetését kérte. A felszólítást az I. rendű alperes 2020. február 6. napján, a II. rendű alperes 2020. február 13. napján, illetve 2020. február 26. napján vette át. Az I. rendű alperes 2020. február 12. napján, míg a II. rendű alperes 2020. március 2. napján kelt íratban közölte a felperessel, hogy a kárt nem kívánja megtéríteni, jogellenes magatartást nem követett el.

### **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

[12] A felperes keresetében az alperesek egyetemleges kötelezését kérte 8.000.000 forint, ennek 2014. június 10. napjától a kifizetés napjáig a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 301. § (1) és (2) bekezdése szerinti kamata megfizetésére.

[13] Keresetének jogi alapjaként a régi Ptk. 339. § (1), 344. § (1), 348. § (1) bekezdését, 355. és 360. §-át jelölte meg. A II-IV. rendű alperesek a jogerős ítéleteken alapuló jogellenes magatartásukkal, bűncselekménnyel kárt okoztak. A II. rendű alperes a jogellenes magatartását az I. rendű alperes munkavállalójaként tanúsította, mint alkalmazott munkaviszonyával összefüggésben okozott kárt. A gépjárművet annak megvásárlását követően lefoglalták, azt a felperes nem kapta vissza, a II-IV. rendű alperesek jogellenes magatartása miatt azon tulajdonjogot nem tudott megszerezni, ezért 8.000.000 forint kár érte.

[14] A büntetőügyben megtartott tárgyalások az elévülést félbeszakították, ezen időpontokban az ötéves elévülés újrakezdődött, így a büntethetőség és a polgári jogi felelősség nem évült el.

[15] Az I. rendű alperes a kereseti kérelemmel szemben elévülési kifogást terjesztett elő, amelyet az eljárás későbbi szakaszában (16. sorszám) visszavont arra tekintettel, hogy a felperesi kárigény megfizetésére történő felszólítás miatt a követelés elévülése 2015. április 10. napján a régi Ptk. 327. § (1) bekezdése értelmében megszakadt. Az I. rendű alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy mindvégig úgy járt el, ahogy általában szokott, alkalmazottja a szokásoknak és szakmai előírásoknak megfelelően végezte az eredetiségvizsgálatot. Mindenben úgy járt el, ahogy az adott helyzetben elvárható. Ezt szakértői bizonyítással kívánta alátámasztani.

[16] A II. rendű alperes eljárásjogi kifogást terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a munkáltatója, az I. rendű alperes a kár kapcsán szerződéses jogviszonyban állt a felperessel. Ő nem állt a felperessel jogviszonyban, önállóan szerződésen kívül okozott kárért nem perelhető. Hivatkozott a keresethetőségi jog hiányára a régi Ptk. 348. § (1) bekezdésére alapítottnak, mivel az alkalmazott károkozásánál a károsult személlyel szemben a munkáltató felelőssége elsődleges, sőt általában kizárólagos is. Amennyiben a munkavállaló károkozása munkaviszonyával összefüggésben történt, a munkáltató felelős a kárért még abban az esetben is, ha az alkalmazott a kárt bűncselekménnyel okozta. A II. rendű alperes elévülési kifogást is előterjesztett, álláspontja szerint a követelés 2019. június 10-én elévült. A II. rendű alperes a kereset elutasítását annak alaptalansága miatt is kérte.

[17] Az I. és II. rendű alperes védekezése szerint nem bűncselekménnyel, hanem szerződésszegéssel okozott kárról lehet szó.

[18] A III. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. A IV. rendű alperes nem terjesztett elő ellenkérelmet.

### **Az első- és másodfokú ítélet**

[19] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéltével kötelezte a IV. rendű alperest, hogy kártérítés címén tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 8.000.000 forintot, ennek 2014. június 10. napjától a kifizetés napjáig járó, a régi Ptk. 301. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[20] Ismertette a régi Ptk. 301. § (1), 324. § (1), (2), (3), 325. § (1), (2), 326. § (1), (2), 327. § (1), (2), (3), 339. § (1), 344. § (1), (2), 355. § (1), (2), 360. § (1), (2), (3) és (4) bekezdését.

[21] A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránti követelés elévülésével kapcsolatban hivatkozott a BH 2009.366. számú döntésre, ami szerint ilyenkor a polgári jogi igény elévülési ideje meghosszabbodik, míg a BH 2015.65. számú döntés értelmében a büntetőeljárás cselekményeknek nincs hatásuk a kártérítési követelés elévülésére. Álláspontja szerint e két döntés nyilvánvalóan nincs összhangban egymással. Az elsőfokú bíróság az utóbbi döntésben kifejtett jogi állásponttal értett egyet. A régi Ptk. 327. § (1) bekezdésében az elévülés félbeszakadására okot adó cselekmények felsorolása taxatív, ezért a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére irányuló igény elévülésének megítélésére a Btk.-nak a büntethetőség elévülésének megszakadására vonatkozó rendelkezései nem irányadók. Ugyanakkor az elévülés nyugvására vonatkozó szabályokat is alkalmazni kell, hiszen a károsult magánfél a kártérítési követelését mindaddig menthető okból nem tudja érvényesíteni, amíg a büntetőbíróság a polgári jogi igényt nem utasítja egyéb törvényes útra, vagy amíg a büntetőbíróság nem tisztázta az elkövetett cselekmény büntetőjogi jellegét és minősítését, valamint az elkövetés helyét, idejét és az elkövető cselekményét. A bűncselekménnyel okozott kár megtérítése iránt a károsult akkor tud megalapozottan igényt érvényesíteni és ezzel összefüggő polgári pert megindítani, amikor már világosan látja, hogy a bűncselekményt ki, mikor és milyen módon követte el. Ennek elengedhetetlen kiindulási alapja a büntetőbíróság ítélete. Ha a felperes kifejezetten a bűncselekménnyel okozott kár megtérítését igényli, akkor a büntetőbíróság jogerős ítéletének meghozataláig menthető okból nem tudja a követelést érvényesíteni, tehát az elévülés nyugszik [rég Ptk. 326. § (2) bekezdés].

[22] A jelen esetben a kár bekövetkezésének időpontja 2014. június 10. napja volt, amikor a gépjárművet a nyomozó hatóság lefoglalta. A büntetőügyben eljáró bíróság a II. rendű alperes esetében 2018. augusztus 27., a III. rendű alperes esetében 2018. szeptember 10., míg

a IV. rendű alperes esetében 2019. október 17. napján jogerőre emelkedett ítélettel állapította meg a büntetőjogi felelősséget.

[23] A II. és III. rendű alperesre nézve az öt éves elévülési idő 2019. június 10. napján letelt. Mivel a büntetőbíróság az ítéletét elévülési időn belül hozta meg, és emelkedett az jogerőre, az elévülés esetükben nem nyugodott. A felperes 2020. március 10. napján nyújtotta be a keresetlevélét, felszólító levelet is az elévülési időn túl küldte meg, így a II. és III. rendű alperessel szemben a követelés elévült.

[24] A IV. rendű alperes esetében a büntetőbíróság ítélete 2019. október 17. napján emelkedett jogerőre. Az öt éves elévülési idő 2019. június 10. napján eltelt volna, de mivel a büntetőbíróság az ítéletét az elévülési időn túl hozta meg, és emelkedett az jogerőre, a IV. rendű alperes vonatkozásában az elévülés nyugodott. A keresetlevél benyújtásáig a követelés a IV. rendű alperessel szemben nem évült el. Ezt annak ellenére állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a IV. rendű alperes nem hivatkozott elévülésre.

[25] A II. rendű alperes az I. rendű alperes alkalmazottja. Az elsőfokú bíróság szerint a munkáltató akkor felel, ha az alkalmazott felelőssége is megállapítható a kártérítési felelősség általános szabályai [régi Ptk. 339. § (1) bekezdése] alapján. A felperes 2015. április 8-i keltezésű felszólító levelének akkor lett volna jelentősége az elévülés szempontjából, ha a felperes az I. rendű alperessel szemben nem bűncselekménnyel okozott kárra, hanem a felperes és az I. rendű alperes között létrejött szerződés megszegéséből eredő kárra hivatkozik. A felperes a kárigényét kifejezetten a II. rendű alperes által elkövetett bűncselekményre mint károkozó magatartásra és az I. rendű alperes ennek alapján fennálló mögöttes felelősségére alapozta, amellyel összefüggő felperesi követelés elévült, ezért az I. rendű alperes felelősségét sem állapította meg.

[26] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett.

[27] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott rendelkezéseit nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és kötelezte az I. rendű alperest, hogy a IV. rendű alperessel egyetemlegesen fizessen meg a felperesnek kártérítés jogcímén tizenöt napon belül 8.000.000 forintot, ennek 2014. június 10. napjától a kifizetés napjáig járó, minden késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. A per fő tárgyát érintően az elsőfokú ítéletet egyebekben helybenhagyta.

[28] Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, azonban a tényállást részben hiányosan állapította meg, az elévülés körében az irányadó anyagi jogszabályokat részben tévesen értelmezte, anyagi pervezetési kötelezettségének nem tett eleget, mindebből következően a döntése csak részben és más indokolással volt megalapozott, azzal hogy a IV. rendű alperest marasztaló ítéleti rendelkezések nem voltak érinthetőek.

[29] Az elévülési kifogások és a felperes fellebbezése miatt a másodfokú bíróság vizsgálta, hogy mely bizonyítékok alapján állapítható meg az elévülés körében releváns tényállás, ezen kérdésre a büntetőeljárás iratai figyelembe vehetőek-e. Megállapította, hogy ezek az iratok bizonyítékként kizárólag abban a körben értékelhetők, amelyre nézve a felperes az indítványát előterjesztette, és ez nem kapcsolódott az elévülési időhöz és annak megszakadásához. A felperes fellebbezésében hivatkozott, az elévülés nyugvására vonatkozó tényállításainak igazolására ezek az iratok kizárólag amiatt, hogy rendelkezésre álltak, bizonyítékként nem használhatók fel.

[30] Az elsőfokú eljárásnak az ítélet meghozatalát megelőzően nem volt tárgya az elévülés nyugvása, annak az elsőfokú bíróság tulajdonított jelentőséget akkor, amikor a régi Ptk. 360. § (4) bekezdésében foglaltakat a felektől részben eltérően értelmezte, és kimondta, hogy a károsult a büntetőeljárás eredményének ismeretében kerülhet abba a helyzetbe, hogy megítélje, mely személyekkel szemben érvényesíti a bűncselekmény polgári jogi jogkövetkezményeit. Ez a jogértelmezés a felek számára csak az elsőfokú ítélethől vált világossá, ezért a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 373. § (4) bekezdése alapján a felperes számára megnyílt a lehetőség, hogy a fellebbezésben erre vonatkozóan új tényeket adjon elő, és az utólagos bizonyítás lehetőségével éljen, kérhette a jogerős büntetőbírói határozat kézbesítésére vonatkozó tényállításainak és az azt igazoló bizonyítékoknak a figyelembevételét.

[31] A II. és III. rendű alperes esetében az elévülés kérdését érdemben kellett vizsgálni, azonban a követelés elévülése az I. rendű alperesre nem volt vizsgálható, mivel elévülési kifogását az elsőfokú eljárás során visszavonta, amin nem változtat, hogy hivatkozása szerint ez a nyilatkozata kizárólag a kontraktuális felelősség körében volt értékelhető. A felperes igényérvényesítése kizárólag deliktuális alapon történt a peres eljárásban, kizárólag a régi Ptk. 344. § (1) és 348. § (1) bekezdésére tett jogállítást. A kontraktuális kárfelelősség kizárólag az I. rendű alperes védekezésében jelent meg. A felperes keresetében a deliktuális kárfelelősség fennálltára tett állítást, az I. rendű alperes ennek ismeretében tekintette elévülést megszakító jogi ténynek a felperes által okirattal igazolt írásbeli felszólítást, és erre figyelemmel vonta vissza az elévülési kifogását minden megkötés nélkül. A másodfokú bíróság tehát úgy tekintette, hogy az I. rendű alperessel szemben a követelés elévülése nem volt vizsgálható, a felperes kereseti kérelmét érdemben kellett elbírálni.

[32] A büntetőeljárás és polgári peres eljárás közötti összefüggés annyi, hogy ha a felperes bűncselekménnyel okozott kár megtérítését kéri, az igény érvényesítéséhez szükséges, hogy ismerje büntetőügyben meghozott jogerős ítélet tartalmát, mivel abból állapítható meg, hogy ezen a jogcímen milyen tények alapján és kivel szemben érvényesíthet igényt. Nem változtat ezen, hogy a felperes mint károsult a korábbiakban tudomást szerezhetett a károkozó személyéről és a károkozás körülményeiről, mivel a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésére irányuló peres eljárás során tényállítást kell tennie a bűncselekmény elkövetésére, így a jogerős elítélésre is. Amennyiben az igény jogalapjaként azt jelöli meg, hogy az alperes az általa elkövetett bűncselekménnyel kárt okozott, akkor a bíróság kizárólag erre alapíthatja a döntését [Pp. 342. § (3) bekezdés], más kárfelelősségi alakzat alapján az alperes nem marasztható. Erre tekintettel nem alkalmazható a BH 2011.101. döntés, ami még a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatálya alatt született.

[33] A károsult a bűncselekménnyel okozott kár iránti igényét a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése értelmében menthető okból nem tudja érvényesíteni addig, amíg a büntetőügyben meghozott jogerős ítéletről tudomást nem szerzett. Ezért nem tartotta helyesnek a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság a büntető ítélet jogerőre emelkedését tekintette a nyugvást előidéző ok megszűnésének időpontjának. A büntetőeljárás irataiból megállapítható, hogy a büntetőbíróság ítélete a II. rendű alperesre 2018. szeptember 11. napján, a III. rendű alperesre 2018. szeptember 10. napján emelkedett jogerőre, és vált végrehajthatóvá. Tényként állapítható meg, hogy a büntetőeljárás során az elsőfokú bíróság a felperest az eljárási cselekményekről nem értesítette, az ítéletet annak jogerőre emelkedését követően részére kérelemre küldte meg. A IV. rendű alperes esetében benyújtott fellebbezés során eljáró másodfokú bíróság értesítette a felperest a 2019. március 8. napjára kitűzött tárgyalásról és arról is, hogy a lehetősége van az iratokba betekinteni. A felperes ezt az értesítést 2019. február 2. napján átvette, ez az az időpont, amikortól érdemben semmi nem akadályozta abban, hogy tudomást szerezhessen a II. és III. rendű alperesekkel szembeni jogerős büntetőbírói ítéletről.

[34] 2019. február 2. napjától nem volt akadálya a bűncselekménnyel okozott kár iránti igény érvényesítésének, a menthető ok megszűnt, ezért ezen időponttól számított egy éven belül érvényesíthette a követelést. A keresetlevelet 2020. március 10. napján, vagyis az elévülési időn túl terjesztette elő a felperes, így követelése a II. és III. rendű alperesekkel szemben elévült, az elsőfokú bíróság helyesen rendelkezett esetükben a kereset elutasításáról.

[35] Az I. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset érdemi elbírálása során az elsőfokú bíróság nem értelmezte helyesen a régi Ptk. 348. § (1) bekezdését. Az alkalmazottért való kárfelelősség nem mögöttes, hanem a helyettes felelősség, a munkáltató az alkalmazottja helyett felel az alkalmazott által a munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért. A munkáltatóval szemben előterjesztett kártérítési igény nem függ attól, hogy az alkalmazott perlése megtörtént-e, vele szemben az igény érvényesíthető-e. Nem befolyásolja az I. rendű alperes kártérítési felelősségét az, ha az alkalmazottal szemben a követelés esetlegesen elévült, az elévülést saját személyében kell megítélni. Nemcsak a bűnösség megállapítására irányuló rendelkezéstől nem térhet el a polgári bíróság, de nem térhet el azon ténymegállapításoktól sem, amelyek a bűnösség megállapításához a büntetőeljárásban szükségesek voltak. Ebből következően a büntetőügyben meghozott ítélet alapján tényként volt megállapítható, hogy a II. rendű alperes – mint az I. rendű alperes munkavállalója – a munkaviszonyából eredő feladatainak ellátása során nem tárta fel az egyedi azonosító jel meghamisítását, mert nem végezte el azokat a vizsgálatokat, amelyek ezt felfedték volna. Az I. rendű alperes munkavállalói tevékenysége közrehatott abban, hogy a felperest kár érte, minthogy a vételár teljesítését követően az általa megvásárolt gépjárművet lefoglalták, és azt a későbbiekben nem adták neki vissza. A munkavállaló felelőssége folytán helyette az I. rendű alperes munkáltatóként köteles az okozott kár megtérítésére.

[36] Nem volt akadálya annak, hogy az I. rendű alperes esetén is alkalmazza a bíróság a régi Ptk. 344. § (1) bekezdését. A többek közös károkozása megállapítható akkor, ha a károsodáshoz vezető oksági folyamatnak része az adott magatartás függetlenül attól, hogy a károkozó személy esetén milyen kártérítési alakzat valósult meg. Az I. rendű alperes munkavállalójának tevékenysége a károsodáshoz vezető oksági folyamatnak része volt, nincs akadálya, hogy a helyette felelős I. rendű alperest a bíróság egyetemlegesen marasztalja. A régi Ptk. 341. § (3) bekezdésében foglalt feltételek jelen esetben nem valósultak meg, így az nem volt alkalmazható.

[37] Nem volt eljárási akadálya az alperesek együttes perlésének, a Pp. 37. § c) pontja jelen esetben nem volt irányadó tárgyi keresethalmazat hiányában.

### **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

[38] Az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és jogszabályoknak megfelelő határozatként az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. E körben megsértett jogszabályi rendelkezésként a régi Ptk. 348. § (1), 324. § (1), 325. § (1), 326. § (1), (2), 360. § (1), (2), (3), (4) bekezdését jelölte meg és hivatkozott a BH 2015.65. döntésre. Másodlagos felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését kérte, és az elsőfokú bíróság utasítását új eljárásra és új határozat hozatalára. E körben megsértett jogszabályi rendelkezésként a régi Ptk. 339. § (1), (2) bekezdését, a Pp. 264. § (1), 265. § (1), 270. § (1), (2), (3), 275. § (1), (2), 276. § (1)-(5) bekezdését jelölte meg, és hivatkozott a BDT. 2015.3364. döntésre.

[39] A felperes az I. rendű alperessel szemben a kereseti kérelmét kizárólag a régi Ptk. 348. § (1) bekezdésére alapította. Az I. rendű alperes álláspontja szerint vele szemben a felperes szerződésszegéssel okozott kár jogcímén a kár bekövetkeztét követően nyomban érvényesíthette volna az igényét. Ez a felperesi mulasztás alapvetően kizárja az I. rendű alperes tekintetében az elévülés nyugvásának vizsgálati lehetőségét, a felperes ezen a jogcímen nem volt akadályozva az igényérvényesítésben. A felperes és az I. rendű alperes közötti polgári jogi szerződés 2014. február 14. napján jött létre, a felperes kára 2014. szeptember 11-én következett be, amikor a gépkocsit kiadták az eredeti tulajdonosnak.

[40] Az I. rendű alperes által mindvégig indítványozott, a régi Ptk. 339. §-a alapján öt megillető, önálló kimentési lehetőségre vonatkozó bizonyítási eljárást a bíróságok nem folytatták le, jöllehet ennek érdekében a szakértői díjelőleget befizette.

[41] Az első- és másodfokú ítéletek jogértelmezése és azok jogszabályi indoklása egymásnak ellentmondó. Az alkalmazott harmadik személynek történő károkozásáért a munkáltató kárfelelőssége a régi Ptk. 348. § (1) bekezdése alapján nem objektív. A régi Ptk. (feltehetően helyesen: Pp.) 264. § (1) bekezdése nem azt mondja ki, hogy az alkalmazott által elkövetett bűncselekmény esetében a kárért felelős munkáltató részéről az önálló munkáltatói felróhatóság nem vizsgálható. Ez ugyanis azt jelentené, hogy azon alkalmazottért, aki a harmadik személy felé bűncselekménnyel okoz kárt a munkáltató felelőssége objektív lenne. Ilyen rendelkezés a régi Ptk.-ban nincs. A másodfokú ítélet jogértelmezési logikája alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyezni, és az I. rendű alperes felelősségének kimentésére vonatkozó bizonyítási eljárást le kellett volna folytatni.

[42] Kifejtette továbbá, hogy a régi Ptk. 348. § (1) bekezdése mint speciális felelősségi klauzula nem mondja ki, hogy ilyen esetekben a munkáltató felelőssége objektív a károsult harmadik személy felé. Ez esetben is alkalmazandó a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése. A

mentesülés nem a bűncselekményt elkövető alkalmazott felróható magatartásának a kimentését jelenti, hanem a munkáltató saját felróhatóságának kimentésére vonatkozik. Ez a jogértelmezés áll összhangban a Ptk. (helyesen: Pp.) 264. § (1) bekezdésével. Ugyanis ez esetben a bíróság nem azt állapítja meg, hogy az elítélt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, hanem azt vizsgálná, hogy a munkáltató minden tőle telhetőt megtett-e az alkalmazott jogsértő magatartásának megakadályozására.

[43] Miután a munkáltató felróhatóságának kimentésére vonatkozó bizonyítási eljárás nem lett folytatva, a régi Ptk. 339. § (2) bekezdését a másodfokú bíróság nem alkalmazta, ami önmagában sérti e rendelkezést. A jogerős ítélet tévesen alkalmazta a régi Ptk. 339. § (1) bekezdésére vonatkozó rendelkezést a felróhatóság körében, összevetve a 348. § (1) bekezdésének értelmezésével.

[44] Az I. rendű alperes szerint sérült a Pp. 264. § (1) bekezdése, mert a bűncselekményt nem ő követte el, így a vele szemben elvárható magatartást illetően nem azt kell vizsgálni, hogy az elítélt nem követte-e el a terhére rótt cselekményt. A másodfokú bíróság téves jogértelmezése miatt sérült a Pp. 265. § (1) bekezdése, mert őt a bizonyítás lehetőségétől megfosztották. Sérült a Pp. 270. § (1) bekezdése is, mert a perben csatolt igazságügyi szakértői véleményekből a másodfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy a szakértők egyöntetűen azt állapították meg, az II. rendű alperes akadályoztatva volt az eredetiségvizsgálat során a vizsgálat teljeskörűségében, minthogy a hamisítást csak roncsolásos vizsgálattal tudta volna elvégezni, ami az eredetiségvizsgálati technológiai szabályok szerint akkor tilos volt. A szakmailag megalapozott, jogszerű eredetiségvizsgálathoz a munkáltató minden feltételt biztosított az alkalmazottja részére. Ez önmagában igazolja, hogy az I. rendű alperes felróhatóságának kimentésére vonatkozó bizonyítás elmaradása jogsértő volt. A Pp. 270. § (2) és (3) bekezdésére tekintettel a más eljárásban felvett bizonyítás eredményét ismertetni kellett volna, arra a feleknek biztosítani kellett volna az észrevételezési lehetőséget. A másodfokú bíróság az anyagi jogszabályok téves értelmezése és ezen keresztül téves alkalmazása miatt megsértette a Pp. 275. § (1), (2), 276. § (5) bekezdését, mert az I. rendű alperesnek nem adott lehetőséget a felróhatóság kimentésére.

[45] Az I. rendű alperes kártérítési kötelme tekintetében irreleváns volt a büntetőeljárás eredményének megvárása, mert a felperesnek 2014. június 10-én már tudomása volt az őt ért kár tényéről. A felperest semmi nem akadályozta abban, hogy a vele szerződéses kapcsolatban álló I. rendű alperessel szemben a kárigényét ezt követően azonnal érvényesítse, más jogcímen. Ezt elmulasztotta. Nyilvánvaló volt, hogy a büntetőeljárásban lefoglalt gépjármű már nem fog visszakerülni a felperes tulajdonába, tehát kára ekkor egyértelmű volt a büntetőeljárás további kimenetelétől függetlenül. Ezért az elévülés nyugvására vonatkozó jogi érvelés sérti a régi Ptk. 324. § (1), 325. § (1), 326. § (1) és (2) bekezdését. Az I. rendű alperes álláspontja továbbra is az, hogy a felperesi követelés annak okán, hogy felelőssége az alkalmazott felelősségén alapul, elévült, úgy, ahogy azt az elsőfokú ítélet tartalmazza. A követelés érvényesítését illetően a felperes oldalán nincs menthető ok, ezért az I. rendű alperes tekintetében az elévülés nyugvásának vizsgálata jogsértő volt a másodfokú eljárásban. Az I. rendű alperes nem tehető felelőssé olyan kárért, amit az alkalmazottja bűncselekménnyel okozott, de annak igényérvényesítési lehetősége már elévült.

[46] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsődleges és másodlagos kérelem tekintetében is a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[47] A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállást jogerős ítélet állapította meg, és a felperes elfogadta. A régi Ptk. 348. (1) bekezdésével kapcsolatban a másodfokú bíróság jogi érvelését helyesnek és megalapozottnak tartotta. A munkáltató az alkalmazottja helyett felel az alkalmazott által a munkaviszonyával összefüggésben okozott kárért. A munkáltató kártérítési felelőssége nem függ attól, hogy az alkalmazott perlésére sor került-e, vagy vele szemben az igény elévült-e, vagy egyáltalán érvényesíthető-e, az a munkáltatóval szemben akkor is érvényesíthető. Nem befolyásolja, ha az alkalmazottal szemben a követelés esetlegesen elévült, az elévülést az I. rendű alperes vonatkozásában kell értékelni és megítélni, és ez az I. rendű alperesre nézve – általa sem vitatott módon – a nem történt meg.

[48] Amennyiben az alkalmazott kártérítési felelőssége a régi Ptk. 339. §-a alapján megállapítható, úgy a munkáltató köteles megtéríteni az így keletkezett kárt. Az alkalmazott kártérítési felelősségének megállapításakor viszont a büntetőjogi felelősségét megállapító jogerős ítéletből kell kiindulni, amelytől a polgári bíróság nemcsak a bűnösség megállapítására irányuló rendelkezés tekintetében, hanem azon ténymegállapításoktól sem térhet el, amelyek a bűnösség megállapításához a büntetőeljárásban szükségesek voltak.

[49] A II. rendű alperes mint munkavállaló a munkaviszonyából eredő feladatainak ellátása során nem tárta fel az azonosító jel meghamisítását amiatt, mert nem végezte el azokat vizsgálatokat, amelyek ezt felfedték volna, emiatt állítottak ki valótlan tartalmú törzskönyvet, ami a gépjármű eredetiségét igazolta. A felperes pedig ennek ismeretében vásárolta meg a gépjárművet, és nem szerzett tudomást annak tényleges eredetéről, lopott voltáról.

[50] Az alkalmazott kártérítési felelősségét kell vizsgálni, legfeljebb ő menthette volna ki magát a büntetőügyben a felelősség alól, ami nem történt meg, és ha az alkalmazott felelőssége a régi Ptk. 339. §-a alapján fennáll, helyette I. rendű alperes munkáltatóként köteles az okozott kárt megtéríteni. A II. rendű alperes kártérítési felelősségére a Pp. 264. §-a, azaz a büntetőügyben meghozott jogerős ítélet ténymegállapításai irányadóak. Ezért az I. rendű alperes által felajánlott bizonyítás szükségtelen és indokolatlan, hiszen az I. rendű alperes mentheti ki magát a felelősség alól, így a jogerős ítélet eljárási szabályt sem sért.

[51] Az elévülési kifogást illetően hangsúlyozta, hogy azt az I. rendű alperes visszavonta, ezért a felülvizsgálati kérelem erre vonatkozó része érdemben nem is vizsgálható.

[52] A régi Ptk. 348. § (1) bekezdése szerinti felelősségi alakzat esetén a jogsértő magatartást az alkalmazott követi el, amiért a munkáltatónak kell helyt állnia. Ebben a körben viszont nem vizsgálható, hogy a munkáltató elkövetett-e jogsértést vagy nem. Az alkalmazott jogsértő magatartása esetén a munkáltató magatartása egyáltalán nem vizsgálendő, a munkáltató azzal sem mentheti ki magát, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

[53] Amennyiben az alkalmazott kártérítési felelőssége a régi Ptk. 339. §-a alapján megállapítható, úgy a munkáltató köteles megtéríteni az így keletkezett kárt. Ebben az esetben a kártérítési felelősség általános szabályai alapján a jogellenes károkozás vizsgálendő, valamint az, hogy az alkalmazott ki tudja-e menteni a felelősségét azzal, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alkalmazott kártérítési felelősségének megállapításakor viszont a büntetőjogi felelősségét megállapító jogerős ítéletből kell kiindulni, és a polgári bíróság nemcsak a bűnösség megállapítására irányuló rendelkezéstől nem térhet el, de azon ténymegállapításoktól sem, amelyek a bűnösség megállapításához a büntetőeljárásban szükségesek voltak.

### **A Kúria döntése és jogi indokai**

[54] A felülvizsgálati kérelem a következők miatt nem alapos.

[55] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. Az e tárgyban irányadó 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmében a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés *b), c)* pont, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[56] Az a felülvizsgálati kérelemben megjelenő kifogás, hogy az első- és másodfokú bíróság jogértelmezése eltér, irreleváns, hiszen pont ez következik az eljárásjog által biztosított jogorvoslat lehetőségéből. Emellett a felülvizsgálat tárgya mindig a jogerős ítélet.

[57] A felperes keresetében a II. rendű alperes által a terhére megvalósított bűncselekmény miatt kérte a munkáltató, az I. rendű alperes kötelezését kártérítés megfizetésére. A felperes a per során csatolta azt a 2015. április 8. napján kelt az I. rendű alpereshez intézett fizetési felszólítást, amelyben az I. rendű alperes által végzett eredetiségvizsgálat után a gépjármű lefoglalása és annak az eredeti tulajdonos részére történő kiadása miatt öt ért kárt érvényesítette. A fizetési felszólítás az I. rendű alpereshez vitán felül megérkezett, mert arra 2015. április 16. napján jogi képviselője útján elutasító választ adott.

[58] A 2014. június 10-i lefoglalásból, majd a lefoglalás megszüntetéséből, a gépjárműnek az eredeti tulajdonos részére történő kiadásából eredően a felperest ért kár kapcsán a 2015. április 8. napján kelt és az I. rendű alpereshez 2015. április 10. napján érkezett felszólítás az elévülést megszakította [rég. Ptk. 327. § (1) bekezdés], aminek következtében az elévülés újból megkezdődött [rég. Ptk. 327. § (2) bekezdés]. A felperes a keresetlevelét 2020. március 10. napján, az öt éves elévülési időn belül előterjesztette [rég. Ptk. 324. § (1) bekezdés]. Ezt belátva vonta vissza az I. rendű alperes 2020. július 9. napján előterjesztett beadványában az elévülési kifogását.

[59] A másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes követelése az I. rendű alperessel szemben nem évült el, ezt a visszavont elévülési kifogás miatt valójában nem is lehetett vizsgálni [régi Ptk. 204. (3) bekezdés], így a jogerős ítélet az I. rendű alperes által megjelölt, az elévülésre vonatkozó szabályokat nem is sérthette meg.

[60] Az I. rendű alperes sérelmezte, hogy a régi Ptk. 348. §-a esetén is alkalmazandó 339. § (1) bekezdése alapján őt megillető, önálló kimentési lehetőségre vonatkozó bizonyítási eljárást a bíróságok nem folytatták le.

[61] „A Ptk. 339. § (1) bekezdése melletti alkalmazása esetén a felelősség feltételeit és a kimentés módját a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján kell megítélni, azaz a felelősség konjunktív feltételei:

- a közvetlen károkozó jogellenes károkozó magatartása,
  - a harmadik személynél bekövetkezett kár,
  - a károkozó magatartás és a kár közötti okozati összefüggés és
  - a közvetlen károkozó felróhatósága azzal, hogy az általános szabálynak megfelelően a bizonyítási teher az első, a második és a harmadik feltétel vonatkozásában a károsultra hárul, míg a negyedik feltétel tekintetében a munkáltatót terheli az exculpációs bizonyítás, azaz annak bizonyítása, hogy a közvetlen károkozó(k) úgy járt(ak) el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható. (BH1988. 45., BH2003. 63.) Ezen általános felelősségi feltételekre épül rá a Ptk. 348. § (1) bekezdése, ami a munkáltatói felelősséghez további két konjunktív feltételt kíván:
  - a közvetlen károkozó és a munkáltató között a károkozás időpontjában fennálló munkaviszony (vagyilagosan az alkalmazott foglalkoztatására irányuló egyéb jogviszony) és
  - a károkozásra a munkaviszonnyal összefüggésben kerüljön sor.” (Kjk Nagykommentár a kártérítési joghoz; A kártérítési jog magyarázata (Complex Kiadó Kft., 2010. 240-241. oldal)
- [62] Szemben tehát az I. rendű alperes érvelésével nem kellett azt vizsgálni, hogy részéről minden adott volt-e az eredetiségvizsgálat szakszerű és jogszerű elvégzéséhez, hanem csak azt kellett vizsgálni, hogy a munkavállalója az adott helyzetben általában elvárható módon járt-e el. Ha a munkavállaló rendelkezésére álltak mindazok az eszközök, amelyek alapján az eredetiségvizsgálatot szakszerűen és jogszerűen elvégezhetette, de ezt mégsem tette meg, úgy eljárása felróható, és ezt a munkáltató nem tudja kimenteni. Ha a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ítéletével a II. rendű alperesnek az eredetiségvizsgálat körében kifejtett magatartását olyanként értékelte, hogy az bűncselekmény megállapítására alapul szolgált, ott az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítása értelmezhetetlen, figyelemmel arra is, hogy II. rendű alperes a jogerős ítélet szerint három különböző gépjármű esetében is elkövette ugyanazt a mulasztást, ami a perbeli esetben a felperes károsodásához vezetett.

[63] A perben releváns tény az volt, hogy a II. rendű alperes büntetőjogi felelősségét a keresettel érintett gépjármű tekintetében jogerős ítélet megállapította. Ezzel a felperes a követelése alapjául szolgáló tényeket igazolta. A [61] bekezdésben írtak alapján nem volt relevanciája, hogy az I. rendű alperes oldalán állt-e fenn felróhatóság vagy sem, erre nézve bizonyítást sem kellett lefolytatni, így nem sérült a Pp. 264. § (1), 265. § (1), 270. § (1), (2), (3), 275. § (1), (2), 276. § (1)-(5) bekezdése.

[64] A jogerős ítélet megfelelt a jogszabályoknak, így azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

[65] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a felperes képviselőjével felmerült költségről a Pp. 364. §-a és 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 82. § (3), 83. § (1) bekezdése alapján határozott.

[1] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2022. október 19.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő